

Noored peavad haridust sunniks

Tartu Ülikool auhindas abiturientide esseid

EPL

Tartu Ülikooli rektor Peeter Tulviste autasustas möödunud nädalal Tallinnas kõrghariduse teemalise esseekonkursi võitjaid.

Auhinna pälvisid abiturientid Jühan Raudam, Kadi Villers, Nele Ruubel ja Kadri Kõusaar (Tallinna inglise kolledž), Triinu Neemoja (Tallinna Pääsküla keskkool) ja Tanel Kuningas (Tallinna 21. keskkool).

Tartu Ülikooli Tallinna esindaja Eili Ergi sõnul sõidavad auhinnatud noored tuleval teisipäeval Tartusse tutvuma linna, ülikooli ja üliõpilasorganisatsioonidega. Nad kohtuvad neid huvitavate teaduskondade dekaanidega ja söövad lõunat rektoriga. Päeva lõpetab teatrietendus Vanemuises.

Noppeid auhinnatud esseedest:

Tanel Kuningas: Kas vabadus valida seda, mida suurushullustust põdev Eesti ühiskond sulle peale pressib, on tõeline vabadus?

Sajad noored trügivad, et-pääseda juura või haldusjuhtimise erialale, ise tegelikult mõistmata, mida neilt oodatakse. /.../ Suured firmad ostavad endale noori töötajaid juba enne, kui nad on kõrgkooli lõpetanud. Sellel orjaturul on noorel inimesel tõepoolest vaid võimalus vabalt endale sobiv kohustus valida.

Ma ei taha väita, et need odava au ja kuulsuse poole sihtijad on rikutud ja liiga rahaahned inimesed, ei, ma olen täiesti kindel, et enamik saab tublideks ärijuhtideks, advokaatideks ja poliitikuteks. Kuid mis hinnaga? Võib-olla oma tõeliste kutsu- muste mahasurumise hinnaga.

/.../ Loomulikult ükski inimene ei saa teist millekski sundida. Aga kui ei sunnigi inimene, vaid ühiskond? Ja mitte otseselt, vaid varjatult? Mitte keegi ei taha olla teistest halvem. Kui ülikoolis käidud, siis on vähemalt paber käes, mida õigetes kohtades ette näidata ja öelda: "Näete, ka

mina olen inimesel!" Ja tööandja vaatas ja nägi, et see oli hea...

Nele Ruubel: Praegu on neil, kes valivad riikliku õppeasutuse, võimalus tasuta õpinguteks, kuna õppemaksu üldjuhul veel kehtestatud pole. Peale diplomi- ja kraadiõppe lõpetamist ei ole noorel seega mingeid otseseid kohustusi riigi ees. Kõrghariduse saanud inimene on vaba otsustamaks, kas soovib suunduda välismaale end täiendama, tööle era- või riigisektorisse. See on oluline vabadus, võrreldes muu maailma tavadega, kus vaid kõige andekamaid ei seo peale kõrgkooli õppemaksu tagastamise kohustus riigile või pangale.

/.../ Õppelaenu normaalseks toimetulekuks kindlasti ei piisa, seega otsivad paljud endale ka lisaks töökoha. Loomulikult on see kiiduväärt samm, kuid samas on antud alternatiiv seotud mitmete probleemidega. /.../ Haruldane pole näiteks see, et noor õpib korraga nii era- kui riiklikus kõrgkoolis ja töötab iga päev poole kohaga kõrgel kohal. Imetlusväärne enesedistsipliin ja andekus – või pealiskaudsus kõiges? Ennekoike aga õppuri oskus kasutada talle võimaldatut ning see, kas ta väljub võtjana, kolmekordselt kogenuna või purunenud illusioonidega, on jällegi selle noore valikuvabadus tänases Eestis.

Kadri Kõusaar: Alati läheb vaja ju ka torulukkseppi ja koristajaid, kõik ei saa olla säravad firmajuhid, tippadvokaadid või peaministrid. Seega ei või kõrgharidust kohe kuidagi kohustuseks nimetada, teine asi, kas persoon seda iseendale kohustuseks ei sea. Ka võivad haridusesilmust koomale tõmmata persooni vanemad või kasvatajad. /.../ Laiemas mõttes on teise aastatuhande lõpp siiski meeleheitlik tegutsemisaeg, ja hiilgava tuleviku nimel tungleb ülikoolide ümber rekordiline arv noori. Eeskujulik haridus on saamas trendiks, mille puudumine näitab ajast mahajäämist ja ripatslikkust.